

Utrecht, 20 november 2023

Beste gemeenteraadsleden,

Overvecht-Noord moet het voorbeeld worden van hoe Utrecht kan overstappen op duurzaam aardgasvrij verwarmen. Dat kan alleen met brede participatie en draagvlak van bewoners. Daarom hadden wij zeker verwacht dat de gemeente ons initiatief, waarbij de bewoners mee kunnen denken en doen in deze transitie in onze wijk, actief zou ondersteunen.

Wij benaderen u als raad, omdat ons plan voor het verduurzamen en aardgasvrij maken van de verwarming van onze woningen in de Vechtzoom- en de Klopvaartbuurt in Overvecht-Noord dreigt vast te lopen op wat wij zien als een gemeentelijke tunnelvisie.

Recent heeft de wethouder ook aan u als raad gemeld dat zij ons alternatieve plan afwijst. Onze hoop is dat de gemeenteraad wil bijsturen, zodat ons plan een eerlijke kans krijgt en de publieke waarde keuzevrijheid ook hier geldt. Juist in de koploperwijk Overvecht-Noord zou een bewonersinitiatief een plek moeten hebben en moet worden gestreefd naar een positieve keuze met ruim draagvlak van bewoners. Maar zonder argumenten die echt op het plan ingaan wordt dit van tafel geveegd en dendert het oorspronkelijke plan ongehinderd door. In deze brief leggen we uit waarom we nu uw hulp nodig hebben, wat onze vraag is en wat er dreigt te gebeuren als niet wordt bijgestuurd.

Waarom nu naar de raad

Wij zien dat de gemeentelijke plannen voor uitbreiding van de stadsverwarming niet aansluiten bij de voorwaarden van onze bewoners en in onze buurten niet op breed draagvlak kunnen rekenen. Als buurtinitiatieven hebben wij de afgelopen jaren samen met onze bewoners bepaald wat onze voorwaarden en stappen zijn om aardgasvrij te gaan verwarmen. Daar is steun voor gekomen van een ruime meerderheid in onze buurten. Vanuit deze voorwaarden zien we dat de stadsverwarming qua kosten, duurzaamheid, blijvende invloed en keuzevrijheid veel vragen oproept. En dat een alternatief nodig is dat beter aan onze voorwaarden voldoet. Ook zien wij onvoldoende draagvlak bij bewoners voor aansluiting op stadsverwarming, zoals de gemeente voorstelt. Na onze laatste ronde gesprekken met bewoners bleek dat slechts 23% van de gespreksdeelnemers (+/- 100 huishoudens in onze twee buurten voor de stadsverwarming zou kiezen, zelfs als er geen alternatief plan ligt.

Onze inzet is dat bewoners een positieve keuze kunnen maken en daarom ontwikkelen wij "Warmtepomp voor Iedereen" als alternatief plan. In dit plan stappen alle huishoudens in onze buurten vóór 2030 over op verwarming met een all electric warmtepomp. Met dit plan komt er dus geen stadsverwarming in onze buurten. Met de juiste ontzorging en faciliteiten voor financiering is ons plan voor iedereen haalbaar.

Eerder is uit het onderzoek van CE-Delft gebleken dat de warmtepomp als alternatief voor aardgas vergelijkbare maatschappelijke kosten heeft als aansluiting op de stadsverwarming. Uit onze haalbaarheidsstudie blijkt dat de warmtepomp als alternatief voor aardgas mogelijk is en voor bewoners aanzienlijke voordelen biedt qua kosten, duurzaamheid, comfort en keuzevrijheid. Toetsing van onze conclusies, in opdracht van de gemeente uitgevoerd door een onafhankelijk bureau, heeft onze conclusies qua betaalbaarheid bevestigd. Ook concluderen wij mede naar aanleiding van gesprekken met Stedin dat congestie van het elektriciteitsnet in onze wijk geen struikelblok hoeft te zijn. Op basis van onze bevindingen geeft 85% van de ongeveer 100 huishoudens die in juni kwamen meepraten aan 'misschien' of 'zeker' voor ons plan te willen kiezen.

Ondanks alle positieve indicaties is de gemeente niet bereid om ons plan te steunen. Er wordt wel met ons gesproken, maar de strekking is een herhaling dat de gemeente alleen de aansluiting op stadsverwarming als goed alternatief ziet en niet bereid is mee te werken aan een alternatief met warmtepompen in onze buurten. Wij hebben een belangrijke stap gezet door hybride warmtepompen te schrappen uit ons oorspronkelijke plan. De inzet is nu, dat we via all-electric warmtepompen en goede isolatie onze woningen vóór 2030 aardgasvrij gaan verwarmen.

Regelmatig hebben we gevraagd om aan te geven hoe ons plan wel zou kunnen passen binnen de gemeentelijke kaders. In reactie daarop kwam voor ons geen enkele bruikbare handreiking. Dat bevreemdt ons aangezien het plan geen afbreuk doet aan de oplossing voor de rest van de wijk, past binnen de kaders van de Transitievisie Warmte en diverse maatschappelijke voordelen heeft. In de bijgevoegde samenvatting van ons plan benoemen we alle kernpunten en zetten we ook onze reactie op alle argumenten van de wethouder op een rij¹.

Ook geeft de gemeente aan niet bereid te zijn om in het komende proces van consultatie over voorstellen van het Programma aardgasvrij in Overvecht-Noord beide plannen gelijkwaardig voor te leggen aan de bewoners van onze buurten en transparant te peilen welk plan op voldoende draagvlak kan rekenen. Al met al zien wij -in elk geval voor Overvecht-Noord- een sterke tunnelvisie met de stadsverwarming als enige weg. Alles wat daarnaast komt wordt gezien als barrière en niet als oplossing. Een gelijk speelveld ontbreekt.

Wat is onze vraag

Als er geen opening komt voor meer samenwerking loopt ons plan vast. Wat wij nodig hebben is geen blanco cheque, maar duidelijkheid dat we de steun gaan krijgen die nodig is om ons plan daadwerkelijk te realiseren, als het door een ruime meerderheid van de buurt wordt omarmt. Welke toezeggingen voor steun hebben wij nu in elk geval nodig:

1. Principe toezegging dat ons plan bij steun van een ruime meerderheid van de bewoners het warmtealternatief voor onze buurten kan worden en de gemeente actief gaat meewerken.
2. Principe toezegging dat ons plan met een vergelijkbare aanvullende subsidie per woning vanuit de gemeente wordt gesteund, als de gemeente in Overvecht-Noord per woning beschikbaar stelt voor de business case van aansluiting op de stadsverwarming.
3. Principe toezegging dat de gemeente wil meewerken aan een aanvullende en ontzorgende financieringsoplossing, zodat de investering voor iedereen haalbaar is (uiteraard binnen de basisafpraak dat de totale subsidie/financiële steun vergelijkbaar is met de aansluiting op stadsverwarming).
4. Afspraak dat we in de komende consultatie over aardgasvrij in Overvecht-Noord beide plannen aan onze buurten voorleggen en tot een gezamenlijke stemming/draagvlakpeiling komen.

Met toegezegde steun op deze punten gaan wij ons inspannen om met alle bewoners hierover te spreken. Eerder hebben we laten zien dat we in staat zijn een ruime meerderheid van de buurt te betrekken. Dat vraagt echter wel een enorme inspanning. Dat heeft alleen zin als er voldoende helderheid is over de basisvoorwaarden van het plan. Zonder deze toezeggingen wordt het voor bewoners ook lastig om een keuze te maken. Want, of het plan voor iedereen haalbaar en betaalbaar

¹ Zie "Waarom Warmtepomp voor Iedereen maatschappelijk het beste alternatief is"

wordt, hangt af van een gelijke financiële bijdrage per woning en van het tot stand komen van goede aanvullende en ontzorgende financiering. Daarom is het nodig om hier duidelijkheid over te creëren.

Wat als er nu niet wordt bijgestuurd

Wij hopen dat u als raad wilt bijsturen, zodat ons plan op een gelijkwaardige manier aan bewoners kan worden voorgelegd en draagvlak kan worden gepeild. Daarvoor zien we belangrijke redenen:

- Ons alternatief plan loopt vast zonder steun.
- U loopt risico op vertraging als tijdens de komende consultatie over de voorstellen van het Programma aardgasvrij in Overvecht-Noord er in onze buurten geen duidelijkheid is over haalbaarheid en draagvlak voor de beide plannen.
- U loopt risico dat de aanpak stadsverwarming later vastloopt op een gebrek aan draagvlak.
- U mist een kans om via ons plan een collectieve buurtaanpak voor een goede oplossing via warmtepompen te ontwikkelen, terwijl nu al duidelijk is dat een deel van onze bewoners op individuele basis zullen gaan kiezen voor een warmtepomp. Daardoor worden optimalisaties gemist die via een collectieve buurtaanpak mogelijk zouden zijn.
- U mist een kans om duidelijk te maken dat het zin heeft om als bewoners initiatief nemen en dat alternatieve plannen serieus worden genomen
- We missen als stad een kans om naast stadsverwarming een goed alternatief op te bouwen.

Daarom vragen we u om de wethouder op te roepen invulling te geven aan de vier bovengenoemde punten. In de bijgevoegde samenvatting lichten we in meer detail toe waarom ons plan een goed alternatief is voor de bewoners in onze buurten en de stad en waarom het ook haalbaar te maken is.

Tot slot

Overvecht-Noord is de voorbeeldwijk voor de omschakeling naar duurzaam aardgasvrij verwarmen in de rest van de stad. Juist daar zou een bewonersinitiatief een plek moeten hebben en zou gestreefd moeten worden naar een positieve keuze met ruim draagvlak van bewoners. Uit eerdere gesprekken weten wij dat u als raad het belang van bewonersinitiatieven zeker ziet. Daarom hebben we er vertrouwen in dat u onze oproep op korte termijn serieus zult bespreken.

Met vriendelijke groet,

De kernteams van Klopvaart Aardgasvrij en Nieuwe Energie Vechtzoom